ABDULLAH BİN MUHAMMED

Hadîs âlimi. Künyesi Ebû Muhammed olup, adı Abdullah bin Muhammed bin Ca'fer İbni Hibbân'dır. 274 (m. 887) senesinde doğdu. On yaşından itibâren hadîs-i şerîf dinlemeye ve ilim öğrenmeye başladı. Ebü'ş-Şeyh diye tanınan Abdullah bin Muhammed, 369 (m. 973) yılında vefât etti.

Ebü'ş-Şeyh, başta babası olmak üzere, Mahmûd bin Ferec, İbrâhîm bin Sa'dan, Muhammed bin Abdullah, Muhammed bin Esed el-Medînî, Ahmed bin Muhammed, Ebû Bekr İbni Ebî Âsım, İshâk bin İsmail er-Remlî, Ebû Halîfe el-Cumehî, Ahmed bin Hasen es-Sûfî, Ebû Ya'lâ el-Mevsılî ve birçok âlimden hadîs-i şerîf dinlemiş ve ilim öğrenmiştir.

Kendisinden ise, Ebû Bekr Ahmed bin Abdurrahmân eş-Şirâzî, Ebû Bekr bin Merdûye, Ebû Sa'd el-Mâlinî, Ebû Nuaym, Muhammed bin Ali, Süfyân bin Hasen, Muhammed bin Abdürrezzâk, Fadl bin Muhammed el-Kasânî, Ebû Tâhir bin Abdürrahîm el-Kâtib ve daha birçok âlim hadîs-i şerîf dinlemiş ve ilim öğrenmiştir. Derin ilim sâhibi, hıfzı çok, sâlih, hayırlı ve kanaatkar bir zât olan Ebü'ş-Şeyh hakkında; İbn-i Merdûye: “O sika (güvenilir) ve emîn, tefsîr ile ahkâm ve diğer dallarda da kitap yazmış bir âlimdir” dedi. Ebû Bekr el-Hatîb: “O, hafız bir kişidir. O, ba'zı âlimlerden rivâyette bulunmuştur” demiştir. Ebû Nuaym ise: “O, sika bir âlimdir. Ahkâm ve tefsîre dâir kitaplar yazdı. Evliyâdan istifâde etti” dedi.

Ebü'ş-Şeyh'in rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerde Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) buyurdular ki: "Allahü teâlâ, yarısı kardan ve yarısı ateşten olan bir melek yaratmıştır. Bu melek "Allahım! Kar ile ateşi birleştirdiğin gibi, sâlih kullarının kalblerini de birleştir" diye duâ eder."

"Et, "dünyâ ve âhıretin en üstün yemeğidir. O, kulağın işitmesini arttırır. Eğer Rabbimden her gün bana et yemeği nasîb etmesini istesem, nasîb ederdi."

"Rabbimin katında on ismim vardır. Ben Muhammed'im, Ahmed'im, Mahî'yim; Allahü teâlâ benimle küfrü mahvedecektir. Ben Akîb'im, benden sonra Peygamber yoktur. Ben Hâşir'im, Allahü teâlâ, kullarını beni müteakip haşredecektir. Ben rahmet Resûlüyüm, ben tövbe Resûlüyüm, ben Melâhim Resûlüyüm, ben Mukaftayım. Herkes bana uyar. Ben Kussem'im, ya'nî olgun ve bütün iyilikleri kendinde toplıyan bir kimseyim."

"İlim; mü'minin en samîmi dostu, hilm (yumuşaklık, güzel huy) veziri, akıl; ona doğruyu gösteren delîli, amel; fayda ve koruyucusu, rıfk; annesi, mülâyemet; kardeşi, sabır ise ordu kumandanıdır."

"Bu dünyâ, baştan sonuna kadar yırtılıp da sonunda bir iplik ile tutan elbiseye benzer ki, o da nerede ise kopmak üzeredir."

"Allahü teâlânın yarattığı hiçbirşey yoktur ki, ona galip geleni yaratmış olmasın. Rahmetini de gazâbına galip kılmıştır."

"En akıllınız, Allahü teâlâdan en çok korkanınız, emir ve yasaklarına en güzel şekilde riâyet edeninizdir."

"Üç çeşit komşu vardır. Bunlardan birinin bir hakkı, diğerinin iki hakkı ve üçüncüsünün de üç hakkı vardır. Üç hakkı olan komşu, müslüman ve akraba olan komşudur. Bunun, komşuluk, İslâmiyet ve akrabalık olmak üzere üç hakkı vardır. Müslüman olan komşunun da, komşuluk ve İslâmiyet hakkı olmak üzere iki hakkı vardır. Müslüman olmayan komşunun ise, yalnız komşuluk hakkı vardır."

"Dilencilikten korunmak, aile efradına bolluk göstermek ve etrâfındakilere yardımda bulunmak gayesiyle, helâlinden ve meşrû şekilde dünyalık talep eden kimse, yüzü ayın ondördü gibi parlak olduğu halde Allahü teâlâya kavuşur."

Ebü'ş-Şeyh birçok kitap yazmıştır. Bunlardan ba'zıları şunlardır: Kitâb-ül-emsâl, Kitâb-üs-sevab, Kitâb-ül-azame.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tezkiret-ül-huffâz cild-3, sh. 945

2) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 68

3) Mu'cem-ül-müellifîn cild-6, sh. 114

4) En-Nücûm-üz-zâhire cild-4, sh. 136

5) Esmâ-ül-müellifîn cild-1, sh. 447

6) Keşf-üz-zünûn sh. 1406